

بررسی رابطه تفکیک خویشتن و باورهای ارتباطی با راهبرد حل تعارض یکپارچگی دانشجویان متأهل^۱

ندا صادقی^۱ حمید رضا آقامحمدیان^۲ شعرباغ^۲

۱- کارشناس ارشد مشاوره خانواده، گروه مشاوره و روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد قوچان، قوچان، ایران

neda.sadeghi84@yahoo.com

۲- استناد و عضو هیئت علمی گروه علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه فردوسی مشهد، ایران

aghamohammadian@ferdowsi.un.ac.ir

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، بررسی رابطه تفکیک خویشتن و باورهای ارتباطی با راهبردهای حل تعارض یکپارچگی میباشد. این پژوهش توصیفی و از جهت تحلیل داده‌ها از نوع همبستگی میباشد. جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان متأهل ترم اول مقطع کارشناسی ورودی سال ۹۲-۹۳ مجتمع علوم انسانی دانشگاه آزاد اسلامی مشهد می باشد. از بین جامعه ۱۴۷ نفری فوق ۱۰۶ نفر براساس جدول مورگان، به عنوان نمونه به روش نمونه گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. با استفاده از پرسشنامه های تفکیک خویشتن اسکورن ۲-DSI، باورهای آیدلسون و اپستاین RBI، وسبک‌های حل تعارض رحیم ROCI-II سنجش واقع شد. نتایج حاصل از همبستگی پیرسون و رگرسیون چند متغیره به شیوه گام به گام حاکی از آن است که: وضعیت خود، باور به مخرب بودن مخالفت و تفاوت های جنسیتی، بصورت مثبت و برش عاطفی، توقع ذهن خوانی، باور به تغییر ناپذیری همسر و کمال گرایی جنسیتی بصورت منفی ۱۲ درصد از متغیر سبک حل تعارض (یکپارچگی) را پیش‌بینی کردند. بنابراین درمانگران خانواده با استفاده از این نتایج می‌توانند با آگاهی از سطح تفکیک خویشتن و شناخت و اصلاح باورهای ارتباطی زوجین، آنها را به سوی اتخاذ راهبردهای سازنده حل تعارض رهنمون کنند.

واژه‌های کلیدی: تفکیک خویشتن، باورهای ارتباطی، سبک‌های حل تعارض

^۱ این مقاله از پایان نامه نویسنده اول استخراج شده است.

۱- مقدمه

مطالعه تعارض زناشویی از جمله موضوعاتی می باشد که در زمینه بهداشت روان خانواده اهمیت فراوانی دارد. بروز تعارض در روابط انسان ها با یکدیگر امری رایج و اجتناب ناپذیر است. [۱]

انواع مشکلات زناشویی از نظر بوئن (۱۹۷۸) عبارتند از تعارض مزمن که زمانی به وجود می آید که مقدار زیادی اضطراب مزمن و مقدار اندکی از تمایز یافتگی فردی در زوجین وجود داشته باشد. [۲] و [۳] تمایز یافتگی پدیده طبیعی رشدی است و به عنوان یکی از عناصر بنیادی بلوغ روانی - اجتماعی ورشد فردی و میان فردی مطرح شده است [۴]

ارتباط، عنصر اصلی تعارض در تمام تعارضات بین فردی است [۵]. ارتباط نشانگر فرایندی است که در آن عقاید و افکار تبادل میشود. [۶] باورها و شناخت زوج ها، در نحوه ارتباطات آنان تاثیر گذار است [۷].

تعارض و فرسودگی زناشویی از علل مختلف ناشی است که براساس انتظارات غیرمنطقی زندگی به وجود می آید [۸ و ۹] تجارب، دانش، باورها و ارزش های افراد شیوه های مختلفی را برای حل تعارضات پیش روی آنها می گذارد. این شیوه ها به «سبک ها و تاکتیک های حل تعارض» موسومند. سبک های حل تعارض مجموعه ای از رفتارند که افراد در هنگام تعارض به کار می برند. [۱۰]. سبک یکپارچگی^۱ مستلزم اهمیت دادن زیاد به نگرانی های خود و نگرانی های دیگران است. این سبک مستلزم تشریح مساعی بین دو طرف است، مثل گشودگی، مبادله اطلاعات، بررسی تفاوت ها و یافتن راه حل قابل قبول برای هر دو طرف می باشد. افراد در استفاده از این سبک هم به مشارکت^۲ و هم به ابراز وجود^۳ می پردازند. بنابراین تعارض با توجه تفاوت ها و جستجوی راه حل های جدید به صورت سازنده رفع می شود. در نهایت یک وضعیت برنده - برنده پیش می آید [۱۱] این سبک با حل مساله مرتبط است [۱۲]

در یافته های گذشته به حداقل رساندن تعارضات را باعث بهبود روابط بین فردی می دانستند در حالی که در مطالعات امروزی بیشتر بر بکارگیری راهبردهای مناسب تاکید می شود و سرکوب عواطف منفی را گزینه ای مناسب برای کاهش تعارضات نمی داند [۱۳]. تعارضات زناشویی، جنبه های مختلفی در رابطه زناشویی، همچون کاهش همکاری، کاهش رابطه جنسی، کاهش رابطه خانوادگی با خویشاوندان و دوستان همسر، افزایش رابطه فردی با خویشاوندان خود و جدا کردن امور مالی از یکدیگر را به دنبال دارد. [۱۴] در زمینه تاثیرات مخرب تعارض می توان به پیامدهای جسمی، روانی و رابطه ای آن اشاره نمود [۱۳]

هن اینک به محاسبه همبستگی بین خرده مقیاس های دو پرسشنامه ROCI-II و CRQ به منظور بررسی اعتبار ملاکی به شیوه روایی همزمان پرداخت طبق نتایج سبک یکپارچگی با خرده مقیاس های فضا و موقعیت، شفاف سازی توجه به نیازها، ایجاد رابطه همکاری مثبت و قدرتمند، تمرکز بر آینده، ارائه گزینه های برای سود متقابل، بسط و ارائه کارهای شدنی و ملاحظه کاری بیش از حد، دارایی رابطه مثبت و معنی داری بود [۱۵]. یوسفی در بررسی شاخص های روان سنجی مقیاس خانوادگی تفکیک خویشتن به این نتیجه رسید که، خودمتمایزسازی ارتباط منفی با صفات منفی از قبیل عاطفه منفی، حساسیت بین فردی و اضطراب داشته است و ارتباط مثبت با صفاتی از قبیل عاطفه مثبت و اعتماد به نفس داشته است. [۱۶]

¹ - Integrating style

² - Cooperative

³ - Assertive

یافته‌های پژوهش حقیقی نشان داد که سبک حل تعارض یکپارچگی تفاوت معناداری بین زوجین رضایت‌مند با دو گروه زوجین دارای تعارض زناشویی در شرف طلاق وجود دارد. زوجین رضایت‌مند در مقایسه با زوجین دارای تعارض زناشویی و در شرف طلاق، از سبک‌های سازنده حل تعارض و یکپارچگی و مصالحه بیش‌تر استفاده می‌کنند و همین عامل باعث ارتقای رضایت زناشویی در آنان شده است. [۱۷] رزاقی الوندی دریافت که بین آگاهی، باورهای غیرمنطقی و سبک‌های حل تعارض با رضایت زناشویی رابطه معنی‌داری وجود دارد. در باورهای غیرمنطقی، زیر مولفه‌های درماندگی نسبت به تغییر، اجتناب از مشکل و وابستگی و در متغیر سبک‌های حل تعارض سبک همدلانه (در کنار دو سبک مهربانانه و سلطه‌گرانه) بیشترین ارتباط با رضایت زناشویی را داشتند. [۱۸] بخشی زاده در پژوهش خود به این نتیجه رسید که همبستگی بلوغ عاطفی با سبک‌های حل تعارض یکپارچه منفی است. بین سبک تفکر اجرایی با سبک حل تعارض یکپارچه، رابطه مثبت وجود دارد. بین سبک قانونگذار و سبک حل تعارض یکپارچه همبستگی مثبت وجود دارد. [۱۹] باباپوردریافت که افرادی که شیوه حل تعارض سازنده استفاده می‌کنند در مقایسه با آنهایی که روش غیرسازنده را به کار می‌برند از میزان سلامت روانشناختی بالاتری برخوردارند. [۲۰] مومن زاده و مظاهری در پژوهش خود که بر روی ۱۰۰ زوج از چهار منطقه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی شهر مشهد انجام دادند متوجه شدند تعارضات و ناسازگاری زناشویی رابطه مثبت و معناداری با باورهای غیرمنطقی زوجین دارد و همسرانی که تعارضات و اختلافات بیشتری گزارش داده بودند دارای باورهای غیرمنطقی بالاتری بودند. [۲۱] نتایج پژوهش ادیب راد وادیب راد نشان داد که زنان در آستانه طلاق به طور معناداری از زنان مایل به ادامه زندگی مشترک در مقیاس کلی باورهای ارتباطی و خرده مقیاس‌های باور به تخریب‌کنندگی مخالفت و باور به عدم تغییرپذیری همسر متفاوتند یعنی زنان در آستانه جدایی به طور معناداری تفکراتشان غیرمنطقی‌تر از زنان مایل به ادامه زندگی است. [۲۲]

خزاعی در پژوهش دریافت خود تمایز یافتگی روی زوجها و پردازش داده‌ها به این نتیجه رسید که آموزش تمایز یافتگی می‌تواند میزان صمیمیت و تمایز یافتگی را در زوجها افزایش دهد. [۲۳] آن‌جی براساس تجزیه و تحلیل داده‌ها نتیجه‌گیری کرد که افراد با تمایز یافتگی بالا و دارای یک خود واقعی می‌توانند از صمیمیت عاطفی در روابط مهم خود لذت ببرند و رضایت زناشویی بالایی را تجربه می‌کنند. در حالی که افراد دارای خود کاذب که تمایز یافتگی پایین‌تری را تجربه می‌کنند، سطوح پایین‌تری از صمیمیت را نیز تجربه می‌کنند و دارای آشفتگی و تعارض در روابط زناشویی خود می‌باشند. [۲۴] اسکورون و دندی در پژوهشی با عنوان تمایز یافتگی و دل‌بستگی در بزرگسالی به این نتیجه دست یافتند که افزایش تمایز یافتگی به طور معناداری با افزایش کنترل موفق فرد در موقعیت‌های گوناگون همراه است. همچنین توانایی بیشتر در کسب جایگاه من در ارتباطات همراه با واکنش‌پذیری عاطفی، اضطراب و دل‌بستگی کمتر، سطح بالاتری از کنترل موفق را پیش‌بینی کردند. [۲۵]

بنابراین پژوهش حاضر سعی دارد به این پرسش پاسخ دهد که آیا بین تفکیک خویشتن (خود متمایزسازی) و باورهای ارتباطی زوجین با راهبرد حل تعارض یکپارچگی آنها رابطه وجود دارد؟

۲- روش تحقیق

روش پژوهش حاضر توصیفی و از نوع همبستگی می‌باشد. این پژوهش از نظر هدف از نوع کاربردی است.

جامعه و نمونه آماری و روش نمونه‌گیری

جامعه آماری، شامل کلیه متأهلین ترم اول ورودی ۹۲-۹۳ مقطع کارشناسی مجتمع علوم انسانی دانشگاه آزاد اسلامی مشهد می‌باشد. برطبق لیستی که از پذیرفته‌شدگان آن سال، که تعدادشان ۱۴۷ نفر بود، با استفاد از جدول گرسی و

مورگان، ۱۰۶ نفر به عنوان نمونه مشخص گردید. از روش نمونه گیری تصادفی ساده با جایگزینی استفاده شد. به این صورت که به هر یک از افراد لیست جامعه مورد پژوهش عددی اختصاص یافت و بعد از آن اعدادی که معرف افراد بودند در کیسه ای ریخته شد، و بعد از آن یک نفر یک نفر داخل کیسه خارج کرده و بعد از قرائت شماره دوباره به کیسه بازگردانده شد و با توجه به افت آزمودنی‌ها این عمل تا ۱۲۰ نفر ادامه یافت. ۱۲۰ پرسشنامه توزیع شد که ۸ پرسشنامه بازگردانده نشد و ۶ تای آن به علت ناقص و یا مخدوش بودن از تحلیل خارج شد.

روش تجزیه و تحلیل داده ها

داده‌های بدست آمده از این پژوهش به وسیله شاخص های آمار توصیفی: میانگین، انحراف معیار، آزمون کولموگورف-اسمیرنوف برای بررسی نرمال بودن داده‌ها و آزمون دوربین-واتسون برای بررسی خودهمبستگی در خطا و همچنین، خطی بودن روابط نیز با آزمون همبستگی پیرسون بررسی شد. در شاخص آمار استنباطی، برای تجزیه و تحلیل از رگرسیون چند متغیره گام به گام استفاده شد.

ابزار اندازه گیری و روایی و اعتبار آنها

پرسشنامه تفکیک خویشتن (استقلال فکری، عاطفی DSI)^۱:

این پرسشنامه توسط اسکورن^۲ ۱۹۹۵ ساخته شده و شامل ۴۳ سوال است و دارای چهار خرده مقیاس، واکنش عاطفی با، و وضعیت خود، برش عاطفی، آمیزش عاطفی می‌باشد. [۱۷] روایی و پایایی و تحلیل عاملی و تائیدی پرسشنامه مذکور در ایران توسط یوسفی و همکاران در سال ۱۳۸۹ بررسی شد. [۲۶] سرانجام روایی ظاهری و محتوایی آن مشاور متخصص بوئن درمانی تعیین گردید و نهایتاً میزان آلفای کرنباخ برای عاملهای مذکور به ترتیب ۰/۸۱، ۰/۸۹، ۰/۹۱، ۰/۸۶ بدست آمد که برای مقاصد پژوهشی کفایت می‌کند. نمره گذاری به صورت یک طیف ۱ تا ۶ می‌باشد که برای کاملاً درست نمره شش و برای نادرست نمره یک در نظر گرفته می‌شود.

سیاهه باورهای ارتباطی RBI^۳:

این سیاهه یک پرسشنامه ۴۰ سوالی است که برای اندازه گیری باورهای غیر منطقی در مورد روابط زناشویی توسط آیدلسون و اپشتاین (۱۹۸۲) ساخته شده و دارای ۵ خرده مقیاس است که عبارتند از: باور به اینکه مخالفت تخریب کننده است^۴، باور به عدم تغییرپذیری همسر^۵، توقع ذهن خوانی^۶، کمال گرایی جنسی^۷ و باور به تفاوت های جنسیتی^۸، روایی همگرای آن با همبستگی مثبت با، باورهای غیر منطقی چون اثبات شد. نسخه فارسی این ابزار توسط تهیه شده است [۲۱] که در آن آلفای کرویناخ محاسبه شده ۰/۷۵ می‌باشد. طیف پاسخگویی آن از نوع لیکرت بوده که برای کاملاً درست ۵ و کاملاً غلط صفر است.

¹-Differentiation of self inventory

²-Skowrn

³-Relationship Belief Inventory

⁴-Disagreement is destructive

⁵-Partner can not change

⁶-Mind reading is expected

⁷-Sexual perfectionism

⁸-The sexes is different

پرسشنامه سبکهای حل تعارض ROCI-II

این پرسشنامه توسط رحیم (۱۹۸۳) برای اندازه گیری سبک های حل تعارض ساخته شد و مکانیزمی برای اندازه گیری پنج شیوهی است که افراد به تعارض پاسخ میدهند. این پرسشنامه متشکل از ۵ خرده مقیاس است که عبارتند از: سبک یکپارچگی^۱، سبک مسلط^۲، سبک ملزم شده^۳، سبک اجتناب کننده^۴، سبک مصالحه^۵ میباشد. حقیقی در سال ۱۳۹۱ به بررسی ساختار عاملی و ویژگی های روایی پرسشنامه سبکهای حل تعارض در زوجهای ایرانی پرداخت. بین خرده مقیاس های پرسشنامه سبکهای حل تعارض رحیم و پرسشنامه CRQ همبستگی مثبت و منفی مشاهده شد که بیانگر روایی همگرا و واگرای مطلوب این پرسشنامه می باشد. همسانی درونی آن با استفاده از آلفای کرونباخ برای خرده مقیاسهای آن در ۷۰ تا ۷۵ درصد قرار دارد که همسانی درونی مناسبی را نشان می دهد. نمره گذاری به صوت طیف لیکرت است از کاملاً مخالفم نمره یک تا کاملاً موافقم نمره ۵ است. [۱۱]

یافته ها

شرکت کنندگان از نظر جنسیت ۱۷ درصد مرد، ۸۲ درصد زن هستند و از نظر سنی ۶۹ درصد بین ۱۸ تا ۲۰ سال، ۲۴ درصد بین ۲۱ تا ۲۵ سال، ۵ درصد بین ۲۵ تا ۳۰ سال هستند و از نظر سابقه تأهل ۲۸ درصد بین ۱ تا ۲ سال، ۴۲ درصد بین ۲ تا ۳ سال، ۲۱ درصد بین ۳ تا ۴ سال و ۷ درصد بیش از ۴ سال هستند.

جدول ۱: آماره های توصیفی متغیرهای مورد بررسی

متغیر	میانگین	انحراف معیار	آزمون کالموگروف	راهبرد حل تعارض
سبک یکپارچگی	۴/۲۸	۴/۲	$F=۱/۲۱, P>۰/۰۵$	یکپارچگی
واکنش عاطفی	۳۸/۶	۷/۶	$F=۰/۸۲, P>۰/۰۵$	تفکیک خویش
وضعیت خود	۳۸/۸	۶/۵	$F=۱/۳۴, P>۰/۰۵$	
برش عاطفی	۵۰	۷/۸	$F=۱/۶۱, P>۰/۰۵$	
امتزاج	۲۹/۶	۶/۵	$F=۰/۱۸, P>۰/۰۵$	باورهای ارتباطی
باور به مخرب بودن مخالفت	۲۱/۳	۵/۳	$F=۱/۲۲, P>۰/۰۵$	
توقع ذهن خوانی	۱۸	۵/۳	$F=۲/۰۴, P>۰/۰۵$	
باور به تغییر ناپذیری همسر	۲۳/۵	۴/۶	$F=۲/۳۱, P>۰/۰۵$	
کمال گرایی جنسی	۲۱/۴	۴/۷	$F=۰/۱۶, P>۰/۰۵$	

¹ -Integrating Style² -Dominating Style³ -Obligating Style⁴ -Avoiding Style⁵ -compromising Style

F=۱/۲۴, P>۰/۰۵

۴/۲

۱۹/۳

باور به تفاوت‌های جنسیتی

در جدول ۱ میانگین و انحراف معیار متغیرهای مورد بررسی و نمایه شده است. میانگین زیر مولفه‌های متغیر راهبردهای حل تعارض عبارت بودند از: سبک یکپارچگی (۴/۲۸) میانگین زیر مولفه‌های متغیر تفکیک خویشتن عبارت بودند از: کنش عاطفی (۳۸/۶)؛ وضعیت خود (۳۸/۸)؛ برش عاطفی (۵۰)؛ امتزاج (۲۹/۶). میانگین زیر مولفه‌های متغیر باورهای ارتباطی عبارت بودند از: باور به مخرب بودن مخالفت (۲۱/۳)؛ توقع ذهن خوانی (۱۸)؛ باور به تغییر ناپذیری همسر (۲۳/۵)؛ کمال گرایی جنسی (۲۱/۴)؛ باور به تفاوت‌های جنسیتی (۱۹/۳). بعلاوه، تمامی متغیرها نیز از وضعیت نرمال برخوردار بودند ($P>۰/۰۵$).

به منظور آزمون فرضیه پژوهش، از رگرسیون چندگانه به شیوه گام به گام استفاده شد در ابتدا پیش فرض های رگرسیون یعنی نرمال بودن توزیع داده ها، فاصلی بودن داده ها، خطی بودن روابط بین متغیرهای مستقل با متغیر وابسته، عدم وجود همخطی و استقلال باقیماندها مورد بررسی قرار گرفت مفهومی مستقل بودن به این معنی است که نتیجه یک مشاهده تاثیری بر نتیجه مشاهدات دیگر نداشته باشد رگرسیون، بیشتر در مواقعی که رفتار متغیر وابسته در یک بازه زمانی مورد مطالعه قرار می گیرد ممکن است با مشکل مستقل نبودن خطا برخورد کنیم به این نوع ارتباط در داده‌ها خودهمبستگی می گویند. در صورت وجود خودهمبستگی در خطا نمی‌توان از رگرسیون خطی استفاده کرد. راه مطمئن‌تر استفاده از آزمون دوربین واتسون می‌باشد. در مجموع اگر این آماره بین ۱/۵ تا ۲/۵ باشد جای هیچ نگرانی نیست همخطی نیز با شاخص تلرانس مورد ارزیابی قرار گرفت و خطی بودن روابط نیز با آزمون همبستگی پیرسون بررسی شد.

جدول ۲ نتایج آزمون همبستگی بین متغیرهای پیش بین و سبک حل تعارض یکپارچگی

سبک حل تعارض یکپارچگی		
همبستگی	سطح معناداری	
۰/۰۷	۰/۰۸۲	واکنش عاطفی
*۰/۳۵	۰/۰۰۱	وضعیت خود
*-۰/۳۲	۰/۰۲	برش عاطفی
۰/۰۸	۰/۰۶۲	امتزاج
*./۳۱	۰/۰۳۱	باور به مخرب بودن مخالفت
*-۰/۲۹	۰/۰۴	توقع ذهن خوانی
*-۰/۲۸	۰/۰۱۶	باور به تغییر ناپذیری همسر
*-۰/۲۵	۰/۰۳۱	کمال گرایی جنسی
*۰/۲۴	۰/۰۸۱	باور به تفاوت‌های جنسیتی

نتایج جدول ۲ نشان می‌دهد که بین متغیرهای پیش بین و ملاک، رابطه خطی وجود دارد. بعلاوه بین متغیرهای وضعیت خود، باور به مخرب بودن مخالفت و باور به تفاوت‌های جنسیتی با سبک حل تعارض یکپارچگی، همبستگی مثبت و معنادار وجود دارد. همچنین بین متغیرهای برش عاطفی، توقع ذهن خوانی، باور به تغییر ناپذیری همسر و کمال گرایی جنسی

با سبک حل تعارض یکپارچگی همبستگی منفی معنادار وجود دارد. در ادامه تمامی متغیرهای پیش‌بین در تحلیل رگرسیونی وارد شدند. "سبک حل تعارض یکپارچگی" نیز به عنوان متغیر ملاک در نظر گرفته شد. نتایج این تحلیل‌ها در جداول زیر درج شده است.

جدول ۳: خلاصه الگوی رگرسیون گام به گام برای پیش‌بینی سبک حل تعارض یکپارچگی

الگو	R	R ²	F	معنی داری	آماره دوربین واتسن
۱	۰/۱۸	۰/۰۳۰	۴۲/۶	۰/۰۱۸	
۲	۰/۲۰	۰/۰۴۱	۱۹/۷	۰/۰۳۱	
۳	۰/۲۲	۰/۰۵۲	۵۳/۱۱	۰/۰۱۹	
۴	۰/۲۵	۰/۰۶۳	۴۱/۹	۰/۰۳۴	
۵	۰/۲۸	۰/۰۷۴	۱۹/۷	۰/۰۴۵	۱/۸۸
۶	۰/۳۲	۰/۱۰۲	۳۱/۲۶	۰/۰۳۰	
۷	۰/۳۶	۰/۱۲۹	۳۸/۱۹	۰/۰۳۸	

با توجه به یافته‌های جدول ۳ می‌توان گفت، در گام اول با ورود متغیر وضعیت خود، ۳ درصد از سبک حل تعارض یکپارچگی پیش‌بینی شد. در گام دوم با ورود متغیر برش عاطفی، میزان پیش‌بینی به ۴ درصد رسید. در گام سوم با ورود متغیر باور به مخرب بودن مخالفت، میزان پیش‌بینی به ۵ درصد رسید. در گام چهارم با ورود متغیر توقع ذهن خوانی، میزان پیش‌بینی به ۶ درصد رسید. در گام پنجم با ورود متغیر باور به تغییر ناپذیری همسر، میزان پیش‌بینی به ۷ درصد رسید. در گام ششم با ورود متغیر کمال‌گرایی جنسی، میزان پیش‌بینی به ۱۰ درصد رسید. در گام هفتم با ورود متغیر باور به تفاوت‌های جنسیتی، میزان پیش‌بینی به ۱۲ درصد رسید. در ادامه به ضرایب مسیر تمامی متغیرها و سطح معناداری هر یک در پیش‌بینی متغیر ملاک پرداخته می‌شود.

جدول ۴: نتایج رگرسیون گام به گام برای پیش‌بینی سبک حل تعارض یکپارچگی

ضرایب پیش‌بینی و معناداری آماری سبک یکپارچگی							متغیرهای پیش‌بین
VIF	تلرانس	p	t	β	SE	B	
۱	۰/۹۲	۰/۰۰	۲/۷	۰/۲۷	۰/۰۳	۰/۱۰۲	وضعیت خود

۱/۲	۰/۸	۰/۰۴	۰/۷	-۰/۰۷	۰/۰۳	-۰/۰۲۴	برش عاطفی
۱/۵	۰/۶۴	۰/۰۲۹	۰/۷۱۷	۰/۰۸	۰/۰۵۵	۰/۰۳۹	باور به مخرب بودن مخالفت
۱/۳	۰/۷۵	۰/۰۱۸	-۰/۴۲	-۰/۲۸	۰/۰۵	-۰/۲۵	توقع ذهن خوانی
۱/۱	۰/۸۵	۰/۰۳۸	۱/۰۹	-۰/۱۸	۰/۰۵	-	باور به تغییر ناپذیری همسر
۱/۱	۰/۸۹	۰/۰۲۱	۰/۸۸	-۰/۰۹	۰/۰۵۲	-۰/۰۴۶	کمال گرایی جنسی
۱/۱	۰/۹۰	۰/۰۴۸	۰/۱۹	۰/۳۱	۰/۰۵	۰/۲۸	باور به تفاوت‌های جنسیتی

با توجه به جداول ۳ و ۴، در پیش بینی "سبک حل تعارض یکپارچگی"، رگرسیون گام به گام نشان داد که اثر مجموعه متغیرهای پیش بین برای متغیر "سبک حل تعارض یکپارچگی" معنادار بود. بعلاوه این متغیرها توانستند ۱۲ درصد از متغیر "سبک حل تعارض یکپارچگی" را پیش‌بینی کنند. مقدرهای اغماض^۱ نیز نشان می‌دهند، همخطی رخ نداده است. بدین معل که متغیرهای پیش بین با یکدیگر همبستگی بالایی ندارند. در مجموع، وضعیت خود بصورت مثبت و معنادار؛ برش عاطفی بصورت منفی و معنادار؛ باور به مخرب بودن مخالفت بصورت مثبت و معنادار؛ توقع ذهن خوانی بصورت منفی و معنادار؛ باور به تغییر ناپذیری همسر بصورت منفی و معنادار؛ کمال گرایی جنسی بصورت منفی و معنادار؛ و باور به تفاوت‌های جنسیتی بصورت مثبت منفی و معنادار توانستند "سبک حل تعارض یکپارچگی" را پیش‌بینی کنند.

۳- نتیجه گیری

نتیجه پژوهش با تحقیقات موریتا [۱۲]، هن اینگ [۱۵]، رزقی الوند [۱۸]، بخشی زاده [۱۹]، باباپور [۲۰]، ان-جی [۲۴] اسکورن و دندی [۲۵]، اسکورن [۲۷] همسو است.

موضوعی که در این پژوهش دنبال میشود همان سطح تفکیک خویشتنی است که از خانواده مبدأ و در نتیجه تجربیات بین فردی میان اعضای خانواده و به عنوان ظرفیت سیستم خانواده و اعضای برای اداره واکنش‌های هیجانی، حفظ متف کر بودن در حین هیجان قوی، تجربه توأمان صمیمیت و خودمختاری و تعادل در حمایتگری خودمختارانه در روابط تعریف میشود و همچنین یکی از تبیین کننده‌های بکار گیری سبک حل تعارض میباشد. باورهای ارتباطی که نقش قابل ملاحظه ای را در روابط بین فردی زوجین ایفاء میکند نیز متأثر از عقاید و معیارهایی درباره دربار گفتگو و حل مسئله است که در طی زمان به صورت طرحواره‌هایی، شخصیت و نوع برخورد با مسائل و موقعیت‌های تنش‌زای زندگی مشترک را رقم می‌زند. در این بین بهترین روش حل تعارض روشی است که از جنبه‌های مخرب تعارض بکاهد و فرصت رشد، تعامل و همکاری را برای افراد فراهم آورد. راهبرد و سبکی که در حل تعارضات بکار می‌رود متأثر از عوامل متعددی است که سطح تفکیک خویشتنی و باورهای ارتباطی میتواند دوتبیین کننده آن باشند.

¹. tolerance value

سبک حل تعارض یکپارچگی با مشخصه اهمیت زیاد وافرایی دادن به نگرانی های خود وهم دیگران قابل تعریف است، که یک سبک برنده- برنده در اینجا مطرح می شود.. برای همسرانی که از این سبک حل تعارض استفاده می کنند، حل مسئله به صورت خلاقانه از اهمیت خاص و ویژه ای برخوردار است. مورینا [۱۲] سبک حل تعارض یکپارچگی را با سبک حل مسئله مرتبط می داند.

رابطه مثبت و معنادار با ور به تخریب کنندگی مخالفت در تعارضات با رویه همسرانی که در حل تعارضات سبک یکپارچگی را به کار می برند، قابل توجیه است، چرا که آنها به دنبال راه حل هستند و نه جستجوی اشکالات و خطاها. همانطور که، در باور "تأیید دیگران"، زن و شوهر معتقدند که برای داشتن زندگی شاد و احساسات خوب از خود، لازم است از طرف همسرشان محبت کامل دریافت کنند تا ارزشمند باشند و برای حفظ این ارزشمندی از هر گونه مخالفتی اجتناب می کنند. بر اساس پژوهشهای گذشته اثبات شده است که، زوجین خشنود و سازگار نیز در تعاملات خویش اختلاف، تعارض و عدم توافق جدی را تجربه می کنند اما زوجین سازگار توان و مهارت مذاکره، گفتگو و حل تعارض را بدست آورده اند.

"وضعیت خود" به توانایی فرد در حفظ حس اطمینان خود در روابط نزدیک بدون نیاز به گریز هیجانی یا همجوشی (امتزاج) با دیگران برمی گردد. اسکورن و دندی [۲۵] در پژوهش خود دریافتند توانایی بیشتر در کسب جایگاه من در ارتباطات بین فردی همراه با واکنش پذیری عاطفی و اضطراب و دل بستگی کمتر، با افزایش کنترل موفق در موقعیت های گوناگون رابطه معنادار دارد. ان-جی [۲۴] در پژوهش خود نشان داد که افراد دارای وضعیت خود بالا میتوانند از صمیمیت عاطفی لذت ببرند و رضایت زناشویی بالا را تجربه کنند.

رابطه مثبت و معنادار وضعیت خود و رابطه منفی برش عاطفی با سبک یکپارچگی، گویای تفکیک خویشتن بالا در کسانی است که این سبک را برای حل تعارض استفاده می کنند. آنها ارزشها و باورهای تثبیت شده ای در ذهن دارند که آنها را با سطح هیجانی خود متعادل کرده و به خود تنظیمی مناسبی دست یافته و نیازی به پاسخگویی به اضطراب خود، از طریق کناره گیری و اجتناب نمی بینند. با توجه به رابطه منفی و معنادار "ذهن خوانی" و "باور به تغییر ناپذیر بودن همسر"، این همسران برای حل مشکلات خود به طرح مسئله و گفتگو درباره افکار و احساسات و باورهای خود می پردازند و انتظار وقوع ذهن خوانی از همسر خود را نداشته و با اسنادهای مثبتی که در مورد همسر و رابطه خود دارند می توانند سبک سازنده یکپارچگی را برای حل تعارضات خود استفاده کرده و موجبات رضایتمندی زناشویی را فراهم کنند.

همسران، رفتار، کردار و نگرش همسر خود را بیشتر ناشی از خصوصیات شخصی آنان میدانند تا ویژگی های وابسته به جنسیت. رابطه مثبت و معنادار باور به تفاوت های جنسیتی کلیشه ای و سبک حل تعارض یکپارچگی و درکنار، رابطه منفی و معنادار ذهن خوانی و باور به عدم تغییر پذیری؛ نشان می دهد همسرانی که به این مسئله اعتقاد دارند که زنان و مردان ذاتاً از نظر نیازهای شخصی و ارتباطی متفاوت هستند و علت مشکلاتشان را همین تفاوت میدانند، اما از طریق شخصی سازی، مشکلات ارتباطی خود را به تفاوت های موجود در خود با همسرشان نسبت رهی ده ند و با مهارت های ارتباطی، در مورد خصوصیات شخصیتی یکدیگر به ابراز عقاید و گفتگو می پردازند، می توانند در موقعیتهای تعارضی راهبرد قابل قبول و سازنده ای مانند یکپارچگی را بکار ببرند. لذا احتمالاً تأثیر این متغیر بر روابط زوجین و انتخاب سبک حل تعارض پس از تأثیر متغیرهای خصوصیات شخصیتی طرفین، خواهد بود.

سبک یکپارچگی مستلزم گشودگی، مبادله اطلاعات و بررسی تفاوت ها و یافتن راه حل قابل قبول برای هر دو طرف است . افرادی با سطح تفکیک خویشتن بالا با تکیه بر توانایی بر قرار کردن تعادل بین نیروهای شناختی و هیجانی خود در روابط بین فردی قادر به آن هستند. افرادی که در روابط بین فردی خود نیاز به گریز هیجانی نداشته و می توانند میان خودمختاری و صمیمیت با دیگران تعادل برقرار کنند، می توانند از این سبک بهره ببرند. رابطه مثبت و معنادار وضعیت خود با این سبک حل تعارض نشان میدهد که این همسران دارای اهداف روشن و واضحی بر پایه عقاید ارزشهای فردی، هستند، رابطه منفی و معنادار باور به عدم تغییر پذیری همسر با سبک یکپارچگی نیز مؤید آن است که، این افراد به همسران خود اعتقاد داشته و بر این باورند که با حمایت متقابل از یکدیگر میتوانند بهتر از هر حالت رقابتی یا اجتنابی، به اهداف خود برسند و تعارضات خود را حل و فصل کنند. باورداشتن به تخریب کنندگی مخالفت همسر و باور به تفاوت های جنسیتی مردان و زنان در تعارضات، در کنار نداشتن دیگر باورهای ارتباطی غیر منطقی مانند (توقع ذهن خوانی، باور به تغییر ناپذیری همسر و و اعتقاد به کمال گرایی جنسی، نقش ناسازگارانه ای در مدیریت و به کارگیری راهبرد حل تعارض ایفا نمی کند.

در واقع همسران، با بیان خواسته ها و انتظارات و طرح مسئله، اسناد مثبت از رفتارهای همسر و اعتقاد به انعطاف پذیری وی در موقعیت های تنش زا، داشتن باورهای واقع بینانه در امور و رضایت جنسی، می توانند اثر منفی برخی از باورهای غیر منطقی را خنثی و یا حتی شاید بتواند به علت ایجاد حساسیت و اصرار در حل تعارض و قبول تفاوت های جنسیتی آنها را در جهت مثبت به سوی حل و فصل تعارضات سوق دهند. سبک یکپارچگی با داشتن جنبه هایی از " باید ها" اما می تواند سبک مناسبی برای حل تعارضات باشد، چرا که تشریک مساعی و ابراز وجود در آن دیده میشود.

فهرست منابع و مأخذ

- ۱-قوی، م. (۱۳۹۲). *رابطه اعتماد بین فردی و مهارت های ارتباطی با تعارض زناشویی در والدین دانش آموزان مقطع ابتدایی شهر چناران*، پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی، واحد قوچان.
- 2-Knerr, M. R. (2008) Differentiation and power in couples therapy. Dissertation for the Degree Doctor of philosophy. the ohio state university.
- 3-Young, M, E, Long, L, L. (1998). *Counseling and therapy for couples*, Brook/ Cole Publishing company.
- ۴- تقوی، ن. (۱۳۹۱). *رابطه سبک های دلبستگی، تمایز یافتگی خود و فقدان پدر با صمیمیت زناشویی در زنان* ، پایان نامه کارشناسی ارشد رشته مشاوره خانواده دانشگاه فردوسی مشهد
- ۵- اعتمادی، ع. (۱۳۸۵). *اثر بخشی زوج درمانی شناختی رفتاری بر صمیمیت زوجین مراجعه کننده به مراکز مشاوره در شهر اصفهان*. مطالعات روان شناختی. ۶۹-۸۱.
- ۶- زهدی، ف. (۱۳۹۱). *بررسی تاثیر آموزش مهارت های ارتباطی با رویکرد ستیر بر رضایت زناشویی* ، پایان نامه کارشناسی ارشد مشاوره. دانشگاه آزاد اسلامی واحد قوچان.
- ۷- کلینک. (۱۳۷۹). *مقابله با مشکلات زندگی*، ترجمه والی پور. تهران: مؤسسه انتشارات علمی دانشگاه شریف.
- 8-Adler-Baeder, F, Higginbotham, B, & Lake, L, (2004), *putting empirical knowledge to work: research and programming on marital quality, family relations*. VOL53: 537-546
- 9-Steuber, R. (2005). *Adult attachment, conflict style, and relationship satisfaction a comprehensive model*. Unpublished doctoral dissertation

10-Coan, S. (2004). The impact of residential experience on the division of household labor, conflict patterns, differentiation, and marital satisfaction. Unpublished doctoral dissertation
۱۱-حقیقی، ح؛ زارعی، ا، قادری، ف (۱۳۹۱). بررسی ساختار عاملی و ویژگی های روان سنجی پرسشنامه سبک های حل تعارض رحیم (ROCI-II) در بین زوجین ایرانی، فصلنامه مشاوره و روان درمانی خانواده، سال اول شماره ۴

12-Morita,H. (2003). Conflict Management Style of Americas and Japanese with close friendships: differences and Intriguing similarities. A Master thesis Hawaii University,available: <http://scholarspace.manoa-hawaii.edu>

۱۳-احمدی، ن. (۱۳۹۲). اثربخشی زوج درمانی شناختی - رفتاری بر بهبود نظم جویی شناختی هیجان، بازسازی طرحواره های شناختی ناسازگار و کاهش تعارضات زوجین - پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه فردوسی مشهد.

۱۴-بلاش آبادی، ز. (۱۳۹۲). اثربخشی زوج درمانی کوتاه مدت به شیوه خودتنظیمی بر بهبود الگوهای ارتباطی و کاهش مشکلات زناشویی، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه فردوسی مشهد.

15-Henning, M. (2003). Evaluation of conflict resolution questionnaire master thesis, Auckland university of technology

۱۶-یوسفی، ن (۱۳۹۰). بررسی شاخص های روان سنجی مقیاس خانوادگی تفکیک خویشتن ؛ فصلنامه مشاوره و روان درمانی خانواده، سال اول، شماره ۱، صص ۱۹-۳۸

۱۷-یوسفی، ن. (۱۳۸۹). مقایسه اثربخشی دو رویکرد خانواده درمانی مبتنی بر طرحواره درمانی و نظام عاطفی بوون بر طرحواره های ناسازگار اولیه، تفکیک خویشتن، سبک های دلبستگی و میل به طلاق در مراجعین متقاضی طلاق شهر سقز. پایان نامه کارشناسی ارشد مشاوره گرایش خانواده دانشگاه اصفهان

۱۸-رزاقی الوندی، ا. (۱۳۹۰). نقش ذهن آگاهی، باورهای غیر منطقی و سبک های حل تعارض بین فردی در رضایت زناشویی زوجین، پایان نامه کارشناسی ارشد روان شناسی عمومی، دانشگاه تبریز.

۱۹-بخشی زاده، ز. (۱۳۹۱). به بررسی رابطه بلوغ عاطفی و سبک تفکر با سبک های حل تعارض در زندگی زناشویی فرهنگیان منطقه تبادکان شهر مشهد، مشاوره خانواده، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قوچان.

۲۰-باباپور خیرالدین، ج (۱۳۸۵). بررسی رابطه بین شیوه های حل تعارض ارتباطی و سلامت روانشناختی دانشجویان ، فصلنامه روانشناسی دانشگاه تبریز، سال اول شماره ۴

۲۱-مظاهری، م. ع. و پوراعتقاد، ح. ر. (۱۳۸۲). مقیاس باورهای ارتباطی. چاپ نشده، پژوهشکده خانواده، تهران: دانشگاه شهید بهشتی.

۲۲-ادیب، ن؛ ادیب، م. (۱۳۸۴). بررسی رابطه باورهای ارتباطی با دلبستگی زناشویی و مقایسه آن در زنان متقاضی طلاق و زنان خواهان ادامه زندگی مشترک، تازه ها و پژوهشهای مشاوره، جلد ۴، شماره ۱۳، صص ۹۹-۱۱۰.

۲۳-خزاعی، س. (۱۳۸۶). بررسی تاثیر آموزش تمایز یافتگی بر میزان صمیمیت و سطح تمایز یافتگی زوج ها . پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه تربیت معلم

24-Ng,M. G(1992). family of origin differentiation an marital satisfaction in healthy like,healthy unlike ,unhealthy like and unhealthy unlike couples (Doctoral dissertation,texas women university 1991). Dissertation Abstracts in ternational,52,3090.

25-Skorown,E. A. &Dendy,a,k. (2004). Differentiation of and attachment in adulthood. contemporary family therapy ,vol. 26,pp. 337-357.

۲۶- یوسفی،ن، اعتمادی،ع، بهرامی،ف، بشلیده،ک، شیربیگی،ن. (۱۳۸۹) بررسی روابط ساختاری آسیب شناسی خود متمایزی در خانواده درمانی بوونی با بهزیستی ذهنی، سلامت روانی و بهداشت کیفیت زناشویی "برازش نظریه بوون"؛مجله دانشگاه علوم پزشکی شهر کرد، دوره ۱۲، شماره ۳

27-Skoworon,E,A(2003) the role of differentiation of self in marital adjustment journal of counseling and psychology,vol. 45,pp235-246

آدرس: گروه مشاوره و روانشناسی، واحد قوچان، دانشگاه آزاد اسلامی، قوچان، ایران